

Silja Vaher

Nii palju

KURJUST

Pärnu 2020

Paljud killud selles loos pärinevad elust enesest, lugu tervikuna on aga väljamõeldud ega ole sellisel kujul aset leidnud. Ka tegelastel pole konkreetseid prototüüpe, kuid tõenäoliselt leidub küllalt palju neid, kes arvavad siin ära tundvat iseenda või oma tuttava iseloomujooni.

Toimetaja: Irene Õmblus
Kaante kujundaja: Jaan Lehisemets
Küljendaja: Vallo Hallik

Teose sisu eest vastutab autor

© Kõik õigused kaitstud

ISBN: 978-9949-685-60-8

Trükk: MJ Konsult

Kirjastus Hea Tegu
www.fil.ee

30. september. Esmaspäev.

Madal talumaja metsa ääres on mattunud pimedusse. Ainult ühest aknast kumab tuhmkollane valgus, mida annab laes rippuv kärbsesmustatäpiline elektripirn. Kollane valgustriip ulatub ka õue, kus inimene end vastu seina surub ja aeg-ajalt aknast sisse piilub.

Laura korjab kokku viimased sööginõud ja viib kraanikaussi, tõmbab laua lapiga puhtaks ning hakkab nõusid pesema. Korraga läheb köögiuks lahti, väike kolmeaastane Marleen poeb ukse vahelt sisse ja tõstab käed, öeldes: „Opa, opa ...“ Laura võtab õetirtsu sülle ja istub köögilaua taha. „Ma kaldan ...“ lausub pisike läbi nuuksumise, „emme-issi kaljuvad ...“

Neiu kuuleb isegi kööki ära, kuidas kasuisa ja ema omavahel tülitsevad. Hea, et nad elavad oma majas. Mõnes mõttes jälle halb, sest keegi ei tea, milline nende elu päriselt on. Rahva silmis ontlikud pereinimesed, isegi kirikus käiakse pühade ajal kogu perega. Julgeks ta rääkida, mis kodus toimub, ei usuks teda keegi.

Laura surub õenääpsu hellalt enda vastu ja silitab tema pehmeid juukseid, kuni too magama jääb. Ta tõuseb, õde süles, ettevaatlikult toolilt, ja läheb tuppa, mida nad kahekesi jagavad. Lahkudes sulgeb ta vaikselt ukse ning kuulatab järgmise ukse taga, kus magavad tema kaks venda. Laura imestab, kuidas küll vennad magada saavad, kui selline karjumine käib. Markus on 18-aastane ja juba mõne päeva pärast on ees sõjaväeteenistusse minek, noorem vend Martin käib alles 10. eluaastat, Laura ise on 19.

Laura ja Markuse isa ei ela ammu enam nende juures. Laura mäletab, et kui ta oli viiene, käis ema oma peidukohas salaja pude-list rüüpamas. Isale ei meeldinud, et ema jõi ja Laurale ei meeldinud lõhn, mis purjus ema suust tuli. Ta püüdis alati põgeneda, kui ema teda vahel ülevoolavalt musitama ja kallistama kukkus, ise lallates, kui ilus pisike tütrenäps Laura on. Riiud ema alkoholilembuse pärast muutusid vanemate vahel igapäevasteks. Lõpuks ei pidanud isa enam vastu ja lahkus.

Laura oli väga pikka aega isa peale pahane, et too minema läks, jättes nad Markusega kahekesi joodikust ema hoole alla.

Küla, kus nad elavad, asub Viljandimaal. Nimigi ilus – Lalsi küla. Helisev küla – nii on Laura oma mõtetes selle kõlava nime enda jaoks ümber mõelnud. Vaikne koht, naaber naabri aknast sisse vaatama ei kipu. Tähtis on see, et näed naabri korstnast suitsu taevasse tõusmas, tunned teise elava hinge lähedust. Eestlane on alati tahtnud olla vaba võõra ikke alt. Iseenda peremees. Võidelnud vabaduse eest viimse veretilgani, kuid aastakümneid hiljem koogutab ikka järjekordse peremehe jalge ees. Laura on sageli selle üle mõtisklenud. Mis on vabadus? Takistuste ja piirangute puudumine? Kui sinu hinges valitseb rahu? Kas tema on vaba? Kindlasti mitte. Laura hing on suletud tema jaoks tundmatusse maailma. Ainult unenägudes avatakse uks ja näidatakse asju, mis peagi praeguses maailmas aset leiavad.

Köögis toimetamise lõpetanud, paneb neiu paksu villase õlasalli ümber ja läheb õue. Õine õhk mõjub nagu külm saun. Ümberringi valitseb pilkane pimedus. On septembrikuu lõpp, kohe pistab ukse vahelt nina sisse oktoober, kuid soojapügalad püsivad päeval ajal endiselt üle kümne kraadi. Ööd aga annavad juba märku peagi saabuvatest talvekuudest. Varajane ärkaja näeb õuemurul valget härmapitsi, mis püsib seal seni, kuni päike külma pitsliniku auguliseks sulatab.

Laura tahab siit minema. Võõrasisa on muutunud labaseks ning pealetükkivaks ja kui ta emale seda mainis, naeris too neiu väl-

ja, öeldes, et Tarmol jätkub silmi vaid tema jaoks. Vaadaku tüdruk kõigepealt ennast, kes sellist tahab – ei tissi ega tussi ... Lisas veel, et plika peaks õnnelik olema, kui selline mees teda üldse märkab. Ei tea, kust ema küll sellised üles leiab – üks hullem kui ...

„Õnnelik? Mille üle? Et joodiku tähelepanu pälvida ...“ hakkab neiu naerma, samas ehmu ja paneb käe kiiresti suu peale. Hirmuga vaatab ta pimedate akende poole – ega keegi viimaks kuulnud ja talle seltsi tule pakkuma, jääb aga kohe ise kuulutama – kuskil midagi praksus. Laura vaatab köögiakna poole, kust praksatus kostus, aga ei midagi. Ta riidleb mõttes iseendaga, et iga krõpsu pelgab. Peaks olema ammu harjunud öise metsa häältega. Küllap oli see mõni uudishimulik rebane, kes süüa otsides taluõuele sisse põikas, lootes leida midagi meelepärast. Ööküll huikab kaugemal metsa sees ja metstuvivid ei paista samuti veel magavat, sest on kuulda nende kudrutamist.

Korraga sähvatab pimestav valgus ja Laura näeb jooksmas noort naist. Neiu peidab end kiiresti jämeda puu taha. Ta ei juurdle selle üle, miks ta seda teeb, vaid järgib oma sisetunnet. Oht! Pikad juuksed lahtiselt selja peal sassis, silmades hirm ja ahastus, jookseb naine elu eest. Vahepeal komistab ta puujuurikate otsa, siis tormab jälle edasi. Laura näeb naise nägu ja ehmu – ta teab naist. Eemalt läheneb mustas dressis inimene, kes, kapuuts silmini tõmmatud, jookseb järele põgenevale naisele. Järjest lähemale jõuavad jooksjad Laurale ja ta tunneb, kuidas tagaajaja käsi möödudes teda kergelt riivab. Süda rinnus pekslemas, surub Laura ennast veel rohkem vastu puud, sulab puuga üheks, kuid möödujal ei ole temaga asja. Ta ei märka, et peale tema ja põgeneja on pimedas metsas veel keegi.

Naine kukub ... Tagaajaja jõuab lähemale. Naine sirutab käed ette ja hüüab: „Palun, ära tee. Palun sind ... Ma pole süüdi!“ Tagaajaja astub lähemale, lööb maas lamavat naist rusikatega näkku, tirib teda juustest, peksab jalgadega. Ta ei ütle ühtegi sõna. Laura kuuleb tema hingeldamist. Ta näeb, kuidas noor naine püüab löökide eest minema roomata, ennast hoopide eest kaitsta, aga mees

saab ta kätte, haarab uuesti pihku naise pikad juuksed ja tirib teda enda poole tagasi. Hetkeks ründaja peatub, vaatab otsivalt ringi, näeb maas vettinud puukaigast, võtab selle kätte ja lööb ... Lööb veel korra ... Laura karjatab. Kuuldes hoopide kalki kaja näeb ta, kuidas naise peast veri purskab, kuidas naine tumerohelisele samblikule vajub, mis koheselt verest roostepunaseks värvub. Laura tormab ummisjalu minema. Ta jookseb elu eest, nii nagu too naine, kes metsa jäi ...

Laura avab silmad ja tunneb, nagu oleks külm tuuleil üle tema keha libisenud, ometi on ümberringi vaikne. Tuult ei ole, tema ainsateks kaaslasteks on öises tumedas taeva lootuses kirkalt säravad tähed. Ta oli tukkuma jäänud, und näinud. Seniajani pole neiu saanud vastuseid sellele, miks näeb ta neid kummalisi unenägusid.

See algas neli aastat tagasi. Vahel ärkas ta öösiti karjades üles, hirmuhigi otsaesel. Ema kas ei kuulnud teda või magas raskes viina-uimas ja Laura pidi oma hirmudega üksi hakkama saama. Vanemaks saades harjus ta unenägudega ja temani jõudis teadmine, et see, mida talle näidatakse, juhtub mingil ajal ka reaalses elus, kuid inimese tapmist nägi ta unes esimest korda. Mida teha? Helistada politseisse? Kuidas ta selgitab oma unenägu, keegi ei usuksi.

Korraga meenub neiu Mari, nende naaber, kes töötab uurijana. Laura arutleb veel mõne minuti, kas unenäost teadaandmine on ikka õige tegu, nüüd kohe, öisel ajal. Ehk ootaks hommikuni? Ometi kannavad jalad justkui iseenesest teda Mari maja poole. Otse üle põllu minnes on selleni vaid paarsada meetrit. Kohale jõudes jääb ta hetkeks kõhklema – väike laps majas, äkki ärkab üles? Ometi astub Laura ukse juurde ning koputab vaikselt paar korda, lootes, et ehk ikka kuulevad. Mõne aja pärast kostuvadki lähenevad sammud ja uks tehakse lahti. Veel unesegasena vaatab Tanel üllatunult neiu otsa ja küsib, mis juhtunud on.

„Inimene on tapetud. Noor naine. Metsas,“ suudab Laura öelda ja minestab.

Tanel tõstab neiu sülle, viib tuppa ning asetab diivanile. Seejärel läheb ta kiiresti kööki, laseb klaasi külma vett ja ruttab tagasi.

Tüdruku pead veidi ülespoole kergitades tõstab Tanel klaasi neiu suu juurde. Toibudes rüütab Laura paar lonksu, vaatab mehele otsa ja ütleb uuesti: „Naine ... tapetud.“

„Kus? Kuidas sa tead? Kas nägid naist?“

Ka Mari on teisest toast nende juurde tulnud ja küsib, mis on juhtunud.

„Noor naine olevat metsas tapetud, rohkemat ei tea praegu mina ka,“ vastab Tanel.

Laura tõuseb istuma, kuna tunneb ennast veidi paremini. Mari sätib ennast tema kõrvale ja palub mehel kohvi teha.

„Jutusta mulle palun, kus sa naist nägid.“

„Ma tean, et te ei usu mind. Keegi ei usu, aga ma pidin tulema ja teada andma. Ma ei saaks muidu ise rahu.“

„Oota nüüd, rahune palun. Mida me ei usu? Jutusta, kus sa naist nägid, siis teame kohale minna.“

„Ma ei tea, kus see juhtus. Nägin, kuidas naine mehe eest – ma arvan, et see oli mees – ära jooksis. Nägin, kuidas ta naise kätte sai, talle pähe löi ... Nägin ...“ puhkeb Laura nutma.

Tanel tuleb kohvitassiga, paneb selle kapi peale, ruttab kööki tagasi ja valab natukese konjakit klaasi, toob neiu ning palub ära juua, öeldes: „See rahustab sind.“

Neiu võtab paar lonksu, ahmib õhku, kuna harjumatult kange jook kõrvetab kurku. Mõne aja pärast hakkab ta rääkima: „Ma näen vahel unenägusid, mis ennustavad kas juba sündinud asju või neid, mis alles toimuma hakkavad. Ma ei tea kunagi, kas sündmus on juba juhtunud või alles juhtub. Minu juurde tulevad hinged või vaimolendid – nii nimetatakse neid tavamaailmas – alles siis, kui inimene on surnud. Ma kuulen nende rääkimist oma peas. Selle noore naise hinge ma pole veel näinud, sellepärast arvan, et see alles juhtub.“

Abikaasad vaatavad teineteisele otsa. Mari palub Laural veel veidi puhata, kuni tal parem hakkab, ja lubab, et hiljem saadab Tanel ta koju.

Köögis uurib Mari mehelt, kas too usub seda totrust. Tanel kehitab õlgu ja vastab, et selliseid asju on varemgi juhtunud, et mõned inimesed näevad sündmusi ette, olles ühenduses teispoosusega. Neile on sündimisega selline anne kaasa antud. Aga kas uskuda praegust olukorda ...

„Tead, ma saadan tüdruku koju ja hommikul vaatame, mis saama hakkab. Ehk õnnestub meil veel veidike magada. Kell on pool kaksteist öösel. Mine sina magama, me ei saa momendil nagunii midagi teha.“

Mees saadab Laura koju, tee peal mingeid küsimusi esitamata. Küllap jõuavad nad hiljemgi pikemalt vestelda, kui vaja. Ta ootab, kuni neiu majja läheb, ja kõnnib siis koju tagasi.

Mari pole magama läinud, vaid ootab meest köögis, kohvitass laual. Ta tõstab selle mehe ette ja ütleb: „Tead, ma mõtlesin siin natukene. Ütlen ausalt, et mina selliseid asju ei usu. See oli kuidagi väga kummaline. Näeb unenägusid, mis hiljem realiseeruvad ja siis veel hääled peas? Pigem oleks neiu vaja psühhiaatri poole pöörduda. Selline asi lihtsalt pole reaalne.“

„No oota nüüd, ära hakka kohe järeldusi tegema. Mõtles ise – ta ju näebki neid asju oma unenägudes, ja kui ta varemgi selliseid asju on näinud ja need ka tegelikkuseks on saanud, tuleks seda siiski tõsiselt võtta. Me kõik oleme vaiminimesed ühel või teisel moel. Tahame olla õnnelikud, otsime seda püsivat õnne ja heaolu. Vahe on ainult selles, et kui sa ei ole oma võimetest teadlik, otsid sa õnne materiaalsest maailmast. Kui sa siis ükskord aru saad, et väljastpoolt seda ei leia, siis võib juhtuda, et pöördud enese teadmata oma otsingutega sissepoole. Hiljem saad sellest ka ise teadlikuks ja hakkad kompama oma sisemaailma. Ma tean, Mari, et ka sinus on see kõik peidus. Olen seda mitmeid kordi märganud. Sa nagu kaoksid mingil ajal kusagile kaugele ära, istud pikka aega liikumatult ja

ei pane tähelegi, et ma sind kõnetan. Seda enam peaksid just sina praegu seda mõistma, kas pole nii?“

„Tohoh, Tanel, sa oled nagu psühholoog, jagad mulle teavet inimloomuse sügavamatest soppidest. Ma saan aru küll, mida sa mulle püüad öelda, aga mina ei näe nägemusi, isegi mitte unenägudes. Mina lihtsalt tunnetan asju, umbes nii, et tunnen ära, kes on paha ja kes mitte. Vot selline asi, aga eks ole seal veel palju muudki. Tead, vahel ma mõtlen küll, et kui saaksin vaimude maailmaga suhelda ... näha veel armsaid inimesi, kes meie juurest lahkunud, aga ... see pole ikka sama asi. Laura puhul on tegemist fantaasiamaailmaga. Ei-ei, sellist asja lihtsalt ei ole. Ei saa olla,“ vehib Mari kätega. „See, et mõni asi, mida ta enne näinud on, ka realselt juhtunud on, saab olla vaid juhuste kokkulangemine. Muud pole siin midagi salapärast.“

Tanel tõuseb pingilt, istub Mari kõrvale, embab naist tugevasti ja ütleb: „Tead, küll see selgus meile tundmatutest asjadest tuleb ka kunagi. Praegu lähme ja viskame veidikeseks pikali, muidu tuleb sinul homme ...“ Tanel vaatab kella seinal, mis kohe esimest öist täistundi lööma hakkab, ja lisab, „või tegelikult juba tänane päev meie pisikese piigaga väga raske.“

1. oktoober. Teisipäev.

Hommik äratav hilised uinujad linasinise taevaotuse ja kuldse päikesekeraga, mis sihikindlalt ikka ülespoole ronib. Tundub, nagu oleks päikesel kiire hakanud. Lõunakaart vaadates paistab lootustandev sinine taevaskõõ, kuid põhjakaarest lükkab punnis põskedega tuuletaat lähemale ähvardavaid tumehalle pilvelahmakaid. Pisike Karina on vanematele äratuskella eest, pugedes igal hommikul täpselt kell seitse nende juurde voodisse. Kahe ja poole aastane tirts võlub oma avala naeratuse ning siira meelega. Veidi aega rõõmurulliga hullanud, ronivad kõik voodist välja, et päevatoimetustega algust teha. Mari ruttab kööki piigale putru keetma, Tanelile saavad peagi valmis võileivad ja kohv. Kindlasti kulub ka endale täna ära kannutäis kuuma äratust peale öist ehmatust. Tanel sööb hommikueine, teeb musid-kallid ja astub õue, kus esimesed rasked vihmapiisad majaesise täpiliselt joonistavad.

Jaoskonnauksest värvilõhnalisse majja sisse astudes kiirustab Tanel teisele korrusele. Nädalapäevad tagasi lõppes siin remont ja terve operatiivosakond töötab nüüdsest alates ühes suures ruumis. Ainult ülemuse kabinet on ülejäänud ruumist klaasseinaga eraldatud. Enamiku päevast seisab selle uks pärani ja töökaaslased jalutavad sisse-välja just nii, kuidas vajadus tekib. Tanelile ei meeldi üksi suletud ukse taga töötada, tema peab kuulma töökaaslaste vaikset jutukõminat, arvutiklahvide rahustavat klõbinat. Tanel on karjainimene. Momendil ka tiimijuht ja ülemus.

Selline ümberehitus on nende töö palju lihtsamaks ja mugavamaks teinud.

Tanel hõikab Siljale, et too tema juurde tuleks ja ütleb: „Vaata, Silja, täna öösel juhtus üks imelik asi. Naabritüdruk jooksis keset ööd meie ukse taha ja ütles, et nägi pealt mõrva. Kummaline on selle asja juures just see, et neiu nägi seda oma unenäos. Ta kinnitas meile, et see, mida ta unes näeb, realiseerub hiljem päris elus ... Nagu meedium või midagi sellesarnast ... Ega ta ei oska ka ise endale lahti seletada, miks ta selliseid asju näeb ... Ta hakkas seda sorti unenägusid nägema neli aastat tagasi. Kellelegi teisele ei ole ta siiani sellest veel rääkinud. Minu ukse taha tuli tüdruk sellepärast, et nägi mõrva, aga asja konks on selles, et ta ei tea, kas mõrv on juba toimunud või juhtub alles. Kas sina tead midagi nendest meediumidest?“

„Tead mis, tänapäeval võib iga nurga taga kohata selliseid oma arust selgeltnägijaid ja meedume. Mina seda ei usuks, ja ega pole meile veel ühestki mõrvajuhtumist teada antud ka ...“

Kalle koputab avatud uksele ja ütleb, et helistas üks seeneline, kes sõna otseses mõttes surnukeha otsa oli komistanud. See oli lehtede ja mullaga kaetud ning esmapilgul märkamatuks jäänud, alles peale kukkumist nägi mees värske kuhila alt väljaulatuvat käelaba.

„Kus see koht asub?“ küsib Tanel.

„Lalsi külas.“

Tanel annab kiiresti korralduse operatiivgrupp sündmuskohale saata ja seejärel helistab kriminalistidele. Ta kutsub Kalle kaasa ja koos sõidetakse sündmuskohale. Sinna jõudes näeb Tanel Emmat, nende kriminalisti, kes maas lamava naisterahva juures esmast ülevaatus teeb, ja astub lähemale. Kriminalistid on eemaldanud lehed ja mulla ning vaatavad nüüd ohvrit, kelle pea on lõdvalt küljele vajunud, mullane põsk vastu verd täis samblikku. Emma kummardub lähemale, keerab arvatava surnukeha pead, kui äkitselt võpatab ja hüüab: „Ta on elus, kutsuge kohe kiirabi!“ Emma kutsub Taneli appi ja koos keeravad nad naise tasakesi külili.

„Peame hoidma teda nii, kuni kiirabi saabub. Edasi tegelevad temaga meedikud. Peast enam verd ei tule, aga hingamine on väga